

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/219468,65-lat-temu-do-Izraela-trafil-architekt-Holokaustu.html>
27.02.2026, 15:29

65 lat temu do Izraela trafił „architekt Holokaustu”

22 maja 1960 r. Adolf Eichmann, porwany przez agentów Mosadu, wylądował w Izraelu. Jego proces w Jerozolimie skierował uwagę światowej opinii publicznej na zagładę Żydów w czasie II wojny światowej.

22.05.2026

Nazista i architekt zagłady

Eichmann, rocznik 1906, znaczną część dzieciństwa i młodości spędził w Austrii. Z ruchem nazistowskim związał się na początku lat trzydziestych. Po anszlusie (1938 r.) organizował przymusową emigrację austriackich Żydów. Później podobne zadanie realizował w Protektoracie Czech i Moraw. Po wybuchu II wojny światowej, już jako pełnomocnik ds. tzw. ewakuacji ziem wschodnich, współodpowiadał za przymusowe wysiedlenia Polaków z ziem polskich włączonych do Rzeszy i sprowadzanie w to miejsce osadników niemieckich. Z kolei jako kierownik referatu IV B 4 – tzw. referatu żydowskiego – w Głównym Urzędzie Bezpieczeństwa Rzeszy (RSHA) organizował i nadzorował akcję masowej eksterminacji europejskich Żydów. „Rozwiązanie kwestii żydowskiej było celem życia Eichmanna” – oceniał Rudolf Höß, komendant niemieckiego obozu koncentracyjnego i zagłady Auschwitz. Choć w SS Eichmann osiągnął jedynie stopień Obersturmbannführera, porównywalny z rangą podpułkownika, miał na sumieniu śmierć kilku milionów ludzi.

Ucieczka przed odpowiedzialnością

Po upadku Rzeszy zdołał ukryć swą prawdziwą tożsamość. Przebywał krótko w niewoli amerykańskiej, skąd jednak uciekł. W 1950 r. jako Ricardo Klement przybył do Argentyny. Sprowadził tam rodzinę i w dość skromnych warunkach mieszkał na obrzeżach Buenos Aires. Informacje o miejscu jego pobytu otrzymał pod koniec lat pięćdziesiątych prokurator generalny Hesji (RFN) Fritz Bauer. Nie ufając własnemu rządowi, przekazał je Izraelczykom. Premier Dawid Ben Gurion nakazał ujęcie Eichmanna. Zbrodniarz został porwany 11 maja 1960 r. i wkrótce przemycony w samolocie izraelskich linii El Al.

Proces i wyrok

Akt oskarżenia przygotował prokurator generalny Izraela Gideon Hausner. W dokumencie czytamy, że Eichmann dopuścił się zbrodni przeciwko narodowi żydowskiemu, zbrodni przeciwko ludzkości oraz zbrodni wojennych, a ponadto był członkiem SS, SD i Gestapo – organizacji uznanych przez Międzynarodowy Trybunał Wojskowy w Norymberdze za zbrodnicze.

Proces ruszył w kwietniu 1961 r. przed Sądem Okręgowym w Jerozolimie. „Publiczność miała reprezentować cały świat i w ciągu pierwszych tygodni procesu istotnie składała się przede wszystkim z dziennikarzy i autorów związanych z różnymi pismami, którzy tłumnie zjechali do Jerozolimy z czterech stron kuli ziemskiej” – pisała w książce *Eichmann w Jerozolimie* filozofka i publicystka Hannah Arendt.

W grudniu 1961 r. Eichmann został skazany na karę śmierci. Pół roku później zawisł na

szubienicy.

Zbrodnie niemieckie w okupowanej Polsce od lat stanowią przedmiot badań Instytutu Pamięci Narodowej. Efektem są liczne publikacje.

Wiele dokumentów na temat sprawy Eichmanna zostało opublikowanych w tomie pod redakcją Anny Ratke-Majewskiej *Poszukiwania zbrodniarzy hitlerowskich przez władze Rzeczypospolitej Polskiej i Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w Ameryce Łacińskiej po 1945 r.* (Szczecin-Warszawa 2024).

Wątki związane z Adolfem Eichmannem, jego porwaniem i procesem w Izraelu znajdują Państwo także w artykułach opublikowanych w portalu IPN przystanekhistoria.pl:

- [Porwanie ludobójcy](#)
- [Teza o banalności zła - Hannah Arendt, jej sprawozdanie z procesu Eichmanna i obserwacje natury etycznej](#)
- [Mosze Landau - Gdańszczanin, który sądził Eichmanna](#)
- [Wahadło pamięci. \(Nie\)wiedza o zbrodniach niemieckich](#)
- [Pamiętać i żyć](#)

Polecamy też Państwu materiały dostępne na innych stronach Instytutu:

- [Zagłada Żydów europejskich](#)
- [Nie ma winy dziedzicznej - Rozmowa z Jennifer Teege, wnuczką zbrodniarza wojennego Amona Götha](#)
- [ROZKAZ NIE JEST WYTŁUMACZENIEM - Rozmowa z Andrew Nagorskim, amerykańskim dziennikarzem i pisarzem polskiego pochodzenia, autorem książki „Łowcy nazistów”](#)

Zapraszamy również do wysłuchania naszego podcastu pt. „W jaki sposób Polska Ludowa ścigała zbrodniarzy wojennych?”

Audio: dr Filip Gańczak - 65 lat temu Adolf Eichmann, porwany przez agentów Mosadu, wylądował w Izraelu

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

Centrala

Artykuł

Pliki do pobrania

[dr Filip Gańczak - 65 lat temu Adolf Eichmann, porwany przez agentów Mosadu, wylądował w Izraelu \(mp3, 5.75 MB\)](#)

[dr Filip Gańczak - 65 lat temu Adolf Eichmann, porwany przez agentów Mosadu, wylądował w Izraelu \(wav, 42.21 MB\)](#)
